TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. liepos 8 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Viešieji pirkimai – Viešojo atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo sutarties sudarymas – Direktyva 2014/24/ES – 58 ir 70 straipsniai – Ekonominės veiklos vykdytojo pareigos turėti išankstinį rašytinį leidimą vykdyti tarptautinį atliekų vežimą kvalifikavimas – Viešojo pirkimo sutarties vykdymo sąlyga“

Byloje C-295/20

dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. liepos 2 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. liepos 2 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

UAB „Sanresa“

prieš

Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos,

dalyvaujant:

UAB „Toksika“,

UAB „Žalvaris“,

AB „Palemono keramikos gamykla“,

UAB „Ekometrija“,

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas N. Piçarra, teisėjai D. Šváby (pranešėjas) ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– UAB „Žalvaris“, atstovaujamos advokato K. Kačerausko,

– Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos K. Dieninio ir R. Dzikovič,

* Proceso kalba: lietuvių.

– Estijos vyriausybės, atstovaujamos N. Grünberg,

– Europos Komisijos, atstovaujamos L. Haasbeek, A. Steiblytės, K. Talabér-Ritz ir P. Ondrůšek,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014, p. 65), 18, 42, 56, 58 ir 70 straipsnių ir 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (OL L 190, 2006, p. 1) 2 straipsnio 35 punkto, 3–7, 9 ir 17 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant UAB „Sanresa“ ir Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (Lietuva) (toliau – perkančioji organizacija) ginčą dėl pastarojo sprendimo pašalinti *Sanresą* iš viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2014/24

3 Direktyvos 2014/24 18 straipsnyje „Pirkimų principai“ nustatyta:

„1. Perkančiosios organizacijos ekonominės veiklos vykdytojus vertina vienodai ir jų nediskriminuoja, jos veikia skaidriai ir vadovaujasi proporcingumo principu.

Pirkimai negali būti parengti siekiant išvengti šios direktyvos taikymo arba dirbtinai sumažinti konkurenciją. Laikoma, kad konkurencija yra dirbtinai sumažinta tais atvejais, kai pirkimai parengiami siekiant nederamai sudaryti palankesnes ar nepalankias sąlygas tam tikriems ekonominės veiklos vykdytojams.

2. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių siekdamos užtikrinti, kad vykdydami viešąsias [viešojo pirkimo] sutartis ekonominės veiklos vykdytojai laikytųsi taikytinų pareigų aplinkos, socialinės ir darbo teisės srityse, nustatytų Sąjungos teise, nacionaline teise, kolektyvinėmis sutartimis arba X priede išvardytomis aplinkos, socialinės ir darbo tarptautinės teisės nuostatomis.“

4 Šios direktyvos 42 straipsnyje numatyta tvarka, kuria vadovaudamosi perkančiosios organizacijos gali nustatyti „technines specifikacijas“ ir į jas atsižvelgti atrinkdamos pasiūlymus.

5 Minėtos direktyvos 49 straipsnyje „Skelbimai apie pirkimą“ nustatyta:

„Skelbimai apie pirkimą naudojami visų procedūrų atveju kaip kvietimo dalyvauti konkurse priemonė, nedarant poveikio 26 straipsnio 5 dalies antrai pastraipai ir 32 straipsniui. Skelbimuose apie pirkimą pateikiama V priedo C dalyje nustatyta informacija ir jie skelbiami pagal 51 straipsnį.“

6 Tos pačios direktyvos 56 straipsnio, kuriame įtvirtinti dalyvių pasirinkimo ir sutarčių sudarymo „bendrieji principai“, 1 dalyje nustatyta:

„Sutartys skiriamos [sudaromos] remiantis kriterijais, nustatytais pagal 67–69 straipsnius su sąlyga, kad perkančioji organizacija yra patikrinusi pagal 59–61 straipsnius, jog įvykdytos visos šios sąlygos:

<...>

b) pasiūlymą pateikia konkurso dalyvis, kuris nėra pašalintas pagal 57 straipsnį ir kuris atitinka perkančiosios organizacijos pagal 58 straipsnį nustatytus atrankos kriterijus ir, jei taikytina, 65 straipsnyje nurodytas nediskriminavimo taisykles bei kriterijus.

Perkančiosios organizacijos gali nuspręsti neskirti sutarties ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikusiam konkurso dalyviui [nesudaryti sutarties su ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikusiu konkurso dalyviu], kai nustato, kad pasiūlymas neatitinka 18 straipsnio 2 dalyje nurodytų taikytinų pareigų.“

7 Direktyvos 2014/24 58 straipsnyje „Atrankos kriterijai“ numatyta:

„1. Atrankos kriterijai gali būti susiję su:

a) tinkamumu vykdyti profesinę veiklą;

b) ekonomine ir finansine būkle;

c) techniniais ir profesiniais pajėgumais.

Perkančiosios organizacijos 2, 3 ir 4 dalyse nurodytus kriterijus ekonominės veiklos vykdytojams gali taikyti tik kaip dalyvavimo reikalavimus. Jos nustato tik tokius reikalavimus, kurie yra tinkami užtikrinti, kad kandidatas arba konkurso dalyvis naudojasi teisnumu bei veiksnumu, turi finansinį pajėgumą ir techninių bei profesinių pajėgumų įvykdyti paskirtiną [sudarytiną] sutartį. Visi reikalavimai turi būti susiję su sutarties dalyku ir proporcingi jo atžvilgiu.

2. Kalbant apie tinkamumą verstis profesine veikla, perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų įregistruoti viename iš jų įsisteigimo valstybėje narėje esančių profesijų arba verslo registrų, kaip aprašyta XI priede, ar įvykdytų bet kokį kitą tame priede nurodytą prašymą.

Jeigu viešojo paslaugų pirkimo procedūrose iš ekonominės veiklos vykdytojų reikalaujama turėti konkretų leidimą arba būti konkrečios organizacijos nariais, kad jie savo kilmės šalyje galėtų teikti atitinkamą paslaugą, perkančioji organizacija gali jų reikalauti įrodyti, jog jie turi tokį leidimą arba yra konkrečios organizacijos nariai.

3. Kalbant apie ekonominę ir finansinę būklę, perkančiosios organizacijos gali nustatyti reikalavimus, kuriais užtikrinama, kad ekonominės veiklos vykdytojai turėtų būtiną ekonominį ir finansinį pajėgumą įvykdyti sutartį. Tuo tikslu perkančiosios organizacijos visų pirma gali nustatyti tam tikrą būtiną ekonominės veiklos vykdytojų metinę apyvartą, įskaitant tam tikrą būtiną apyvartą srityje, kuriai taikoma sutartis. Be to, perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai pateiktų informaciją apie savo metines finansines ataskaitas, iš kurių būtų matyti, pavyzdžiui, turto ir įsipareigojimų santykiai. Jos taip pat gali reikalauti tinkamo profesinės rizikos civilinės atsakomybės draudimo lygio.

Būtina metinė apyvarta, kurios reikalaujama iš ekonominės veiklos vykdytojų, negali du kartus viršyti numatomos sutarties vertės, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, pavyzdžiui, susijusius su ypatinga rizika dėl darbų, paslaugų arba prekių pobūdžio. Perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose arba 84 straipsnyje nurodytoje atskiroje ataskaitoje pateikia pagrindines tokio reikalavimo priežastis.

Į santykį, pavyzdžiui, turto ir įsipareigojimų santykį, gali būti atsižvelgiama, jeigu perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose apibrėžia tokio atsižvelgimo metodus ir kriterijus. Tokie metodai ir kriterijai turi būti skaidrūs, objektyvūs ir nediskriminaciniai.

Jeigu sutartis dalijama į pirkimo dalis, šis straipsnis taikomas kiekvienai pirkimo daliai atskirai. Tačiau perkančioji organizacija gali nustatyti būtinos metinės apyvartos, kurią privalo turėti ekonominės veiklos vykdytojai, reikalavimą pagal pirkimo dalių grupes tuo atveju, jeigu konkursą laimėjusiam dalyviui būtų paskirtos kelios vienu metu vykdytinos pirkimo dalys.

Kai preliminariosios sutarties pagrindu sudaromas sutartis numatoma skirti [sudaryti] iš naujo paskelbiant konkursą, šios dalies antroje pastraipoje nurodytas maksimalios metinės apyvartos reikalavimas apskaičiuojamas pagal numatomą maksimalią konkrečių sutarčių, kurios bus vykdomos vienu metu, vertę, kai ji žinoma, arba, kai ji nežinoma – pagal numatomą preliminariosios sutarties vertę. Dinaminių pirkimo sistemų atveju antroje pastraipoje nurodytas maksimalios metinės apyvartos reikalavimas apskaičiuojamas pagal numatomą maksimalią konkrečių sutarčių, kurios turi būti skiriamos [sudaromos] pagal tą sistemą, vertę.

4. Kalbant apie techninius ir profesinius pajėgumus, perkančiosios organizacijos gali nustatyti reikalavimus, kuriais siekiama užtikrinti, kad ekonominės veiklos vykdytojai turėtų sutarčiai įvykdyti pagal atitinkamą kokybės standartą būtinus žmogiškuosius ir techninius išteklius bei patirtį.

Perkančiosios organizacijos visų pirma gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai turėtų pakankamai patirties, kurią įrodytų tinkamomis rekomendacijomis, gautomis dėl praeityje įvykdytų sutarčių. Perkančioji organizacija gali daryti prielaidą, kad ekonominės veiklos vykdytojas neturi reikalingų profesinių pajėgumų, jeigu perkančioji organizacija nustatė ekonominės veiklos vykdytojo interesų konfliktą, galintį daryti neigiamą poveikį sutarties vykdymui.

<...>“

8 Šios direktyvos XII priedo „Atrankos kriterijų [laikymosi] įrodinėjimo priemonės“ II dalies g punkte kaip vienas iš įrodymų, patvirtinančių ūkio subjektų, nurodytų šios direktyvos 58 straipsnyje, techninius pajėgumus, nurodomas „aplinkosaugos vadybos priemonių, kurias ekonominės veiklos vykdytojas galės taikyti vykdydamas sutartį, apibūdinimas“.

9 Direktyvos 2014/24 70 straipsnyje „Sutarčių įvykdymo sąlygos“ nustatyta:

„Perkančiosios organizacijos gali nustatyti specialias sąlygas, susijusias su sutarties įvykdymu, su sąlyga, kad jos susietos su sutarties dalyku, kaip apibrėžta 67 straipsnio 3 dalyje, ir nurodytos kvietime dalyvauti konkurse arba pirkimo dokumentuose. Tos sąlygos gali apimti ekonominius, su inovacijomis susijusius, aplinkosaugos, socialinius ar su užimtumu susijusius aspektus.“

10 Šios direktyvos V priedo „Informacija, kuri turi būti pateikta skelbimuose“ C dalies, kurioje reglamentuojama „[i]nformacija, kuri turi būti pateikta skelbimuose apie pirkimą (kaip nurodyta 49 straipsnyje)“, 17 punkte nustatyta:

„Kai tinka, sutarties vykdymo konkrečios sąlygos.“

Reglamentas Nr. 1013/2006

11 Reglamento Nr. 1013/2006 2 straipsnio 35 punkte „neteisėtas vežimas“ apibrėžiamas taip:

„Šiame reglamente:

<...>

35) neteisėtas vežimas – tai bet koks atliekų vežimas:
   a) atliekamas pagal šį reglamentą nepranešus visoms susijusioms kompetentingoms institucijoms; arba
   b) atliekamas neturint susijusių kompetentingų institucijų leidimo pagal šį reglamentą; arba
   c) atliekamas turint leidimą, iš susijusių kompetentingų institucijų įgytą klastojant, pateikiant klaidingus duomenis ar sukčiaujant; arba
   d) atliekamas tokiu būdu, kuris iš esmės nenurodytas pranešime ar judėjimo dokumentuose; arba

<...>“

12 Šio reglamento II skyriuje „Atliekų vežimas [Sąjungoje] tranzitu arba be tranzito per trečiąsias šalis“ yra 3–32 straipsniai. Minėto reglamento 3 straipsnio „Bendroji procedūrų sistema“ 1 dalyje numatyta:

„Vežant toliau nurodytas atliekas taikoma išankstinio rašytinio pranešimo ir leidimo procedūra pagal šio skyriaus nuostatas:

a) jei skirtos šalinimo operacijoms:

   visos atliekos;

b) jei skirtos naudojimo operacijoms:
   i) IV priede išvardytos atliekos, į kurias *inter alia* įeina Bazelio konvencijos II ir VIII prieduose išvardytos atliekos;
   ii) IVA priede išvardytos atliekos;
   iii) atliekos, kurios III, IIIB, IV ar IVA prieduose neklasifikuojamos vienu atskiru įrašu;
   iv) mišrios atliekos, kurios III, IIIB, IV ar IVA prieduose neklasifikuojamos vienu atskiru įrašu, jei nėra išvardytos IIIA priede.“

13 To paties reglamento 4 straipsnyje „Pranešimas“ numatyta:

„Kai pranešėjas ketina vežti 3 straipsnio 1 dalies a arba b punktuose nurodytas atliekas, jis išsiuntimo kompetentingai institucijai pateikia ir per ją pateikia išankstinį pranešimą raštu, o jei pateikia bendrą pranešimą – laikosi 13 straipsnio.

Pateikiant pranešimą turi būti įvykdyti šie reikalavimai:

1. Pranešimo ir judėjimo dokumentai:

   pranešama užpildant šiuos dokumentus:
   a) IA priede pateiktą pranešimo dokumentą; ir
   b) IB priede pateiktą judėjimo dokumentą.

   Pateikdamas pranešimą, pranešėjas užpildo pranešimo dokumentą ir, jei reikia, judėjimo dokumentą.

Kai pranešėjas pagal 2 straipsnio 15 punkto a papunkčio i dalį nėra pirminis gamintojas, jis užtikrina, kad šis gamintojas arba vienas iš 15 punkto a papunkčio ii ar iii dalyse nurodytų asmenų, jei taikoma, taip pat pasirašytų IA priede numatytą dokumentą.

Pranešimo ir judėjimo dokumentus pranešėjui išduoda kompetentinga išsiuntimo institucija.

2. Pranešimo ir judėjimo dokumentuose pateikiama informacija ir dokumentacija:

Pranešimo dokumente arba priede prie jo, pranešėjas pateikia II priedo 1 dalyje nurodytą informaciją ir dokumentaciją. Judėjimo dokumente arba priede prie jo pranešėjas pateikia II priedo 2 dalyje nurodytos informacijos ir dokumentacijos tiek, kiek įmanoma pranešimo pateikimo metu.

Laikoma, kad pranešimas tinkamai užpildytas, kai išsiuntimo kompetentinga institucija įsitikina, kad pranešimo ir judėjimo dokumentai buvo užpildyti pagal pirmą pastraipą.

3. Papildoma informacija ir dokumentacija:

Susijusios kompetentingos institucijos prašymu pranešėjas pateikia papildomą informaciją ir dokumentaciją. Papildomos informacijos ir dokumentacijos, kurios gali būti reikalaujama, sąrašas pateikiamas II priedo 3 dalyje.

Laikoma, kad pranešimas tinkamai užpildytas, kai paskirties kompetentinga institucija įsitikina, kad pranešimo ir judėjimo dokumentai yra užpildyti, ir kad pranešėjas pateikė II priedo 1 ir 2 dalyse išvardytą informaciją, taip pat visą pagal šią dalį paprašytą ir II priedo 3 dalyje išvardytą papildomą informaciją ir dokumentaciją.

4. Pranešėjo ir gavėjo sutarties sudarymas:

Pranešėjas ir gavėjas sudaro 5 straipsnyje apibrėžtą sutartį dėl pranešime nurodytų atliekų naudojimo ar šalinimo.

Šios sutarties įrodymas arba jos buvimą patvirtinanti deklaracija pagal IA priedą susijusioms kompetentingoms institucijoms pateikiami pranešimo pateikimo metu. Atitinkamai kompetentingai institucijai paprašius, pranešėjas ar gavėjas pateikia sutarties kopiją arba šią instituciją įtikinantį įrodymą.

5. Finansinės garantijos arba lygiaverčio draudimo įgijimas:

Finansinė garantija arba lygiavertis draudimas įgyjami vadovaujantis 6 straipsnio nuostatomis. Šiuo tikslu pranešėjas parengia deklaraciją, užpildydamas atitinkamą IA priede pateikto pranešimo dalį.

Finansinė garantija arba lygiavertis draudimas kaip pranešimo dokumento dalis (arba, jei kompetentinga institucija leidžia, šios garantijos arba draudimo įrodymas, arba jo buvimą patvirtinanti deklaracija) pateikiami pranešimo pateikimo metu arba, jei remdamasi nacionaliniais įstatymais kompetentinga institucija leidžia, iki išvežimo pradžios.

6. Pranešimo apimtis:

Pranešimas apima atliekų išsiuntimą iš pirminės jų išsiuntimo vietos, įskaitant jų tarpinį ir ne tarpinį naudojimą ar šalinimą.

Jei tolimesnės tarpinės ar ne tarpinės operacijos vykdomos kitoje šalyje nei pirma paskirties šalis, ne tarpinė operacija ir jos paskirties vieta nurodomos pranešime bei taikomas 15 straipsnio f punktas.

Vienu pranešimu apimamas tik vienas atliekų identifikavimo kodas, išskyrus:
a) atliekas, kurios III, IIIB, IV ar IVA prieduose neklasifikuojamos vienu atskiru įrašu. Šiuo atveju nurodomas tik vienas atliekų tipas;
b) mišrias atliekas, kurios III, IIIB, IV ar IVA prieduose neklasifikuojamos vienu atskiru įrašu, jei jos nenurodytos IIIA priede. Šiuo atveju kiekvienos atliekų frakcijos kodas nurodomas pagal svarbumą.“

14 Reglamento Nr. 1013/2006 11 straipsnio „Prieštaravimas dėl šalinimui skirtų atliekų vežimo“ 1 dalyje nustatyta:

„Kai dėl planuojamo atliekų skirtų šalinimui vežimo pateikiamas pranešimas, paskirties ir išsiuntimo kompetentingos institucijos per 30 dienų nuo paskirties kompetentingos institucijos patvirtinimo pagal 8 straipsnį išsiuntimo gali pareikšti pagrįstą prieštaravimą, remdamosi viena ar daugiau iš toliau nurodytų priežasčių ir pagal [ESS], jei:

a) planuojamas atliekų vežimas ar šalinimas neatitiktų priemonių, kurių imamasi artimumo, naudojimo prioriteto ir pakankamumo principams įgyvendinti Bendrijos ir nacionaliniu lygiu pagal Direktyvos 2006/12/EB nuostatas, bendrai ar iš dalies uždrausti arba sistemingai prieštarauti atliekų vežimui; arba

b) dėl vežimo prieštaraujančioje šalyje vykdomos veiklos planuojamas atliekų vežimas ar šalinimas prieštarautų nacionaliniams teisės aktams, susijusiems su aplinkos apsauga, viešąja tvarka, visuomenės saugumu ar sveikatos apsauga; arba

<...>“

15 Šio reglamento 17 straipsnyje „Pakeitimai gavus leidimą atliekų vežimui“ numatyta:

„1. Jeigu atliekami esminiai vežimo, dėl kurio gautas leidimas, elementų ir (arba) sąlygų pakeitimai, įskaitant numatyto kiekio, maršruto, maršruto parinkimo, vežimo datos ar vežėjo pakeitimą, pranešėjas nedelsdamas ir, jei įmanoma, iki išvežimo pradžios, informuoja atitinkamas kompetentingas institucijas ir gavėją.

2. Šiais atvejais pateikiamas naujas pranešimas, nebent atitinkamos kompetentingos institucijos mano, kad dėl pasiūlytų pakeitimų naujo pranešimo rengti nebūtina.

3. Jei su šiais pakeitimais susijusios kitos, nei pirminiame pranešime nurodytos, kompetentingos institucijos, pateikiamas naujas pranešimas.“

Lietuvos teisė

16 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas) 35 straipsnyje „Pirkimo dokumentų turinys“ numatyta:

„1. Perkančioji organizacija pirkimo dokumentuose pateikia visą informaciją apie pirkimo sąlygas ir procedūras.

2. Pirkimo dokumentuose turi būti nurodyta:

1) pasiūlymų rengimo reikalavimai;

2) tiekėjų pašalinimo pagrindai, kvalifikacijos reikalavimai ir, jeigu taikytina, reikalaujami kokybės vadybos sistemos ir (arba) aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartai, tarp jų ir reikalavimai atskiriems bendrą paraišką ar pasiūlymą pateikiantiems tiekėjų grupės nariams;

3) informacija, kad jeigu tiekėjo kvalifikacija dėl teisės verstis atitinkama veikla nebuvo tikrinama arba tikrinama ne visa apimtimi, tiekėjas perkančiajai organizacijai įsipareigoja, kad pirkimo sutartį vykdys tik tokią teisę turintys asmenys;

<...>

5) tiekėjų pašalinimo pagrindų nebuvimą, atitiktį kvalifikacijos reikalavimams ir, jeigu taikytina, reikalaujamiems kokybės vadybos sistemos ir (arba) aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartams, patvirtinančių dokumentų sąrašas, informacija, kad tiekėjas turi pateikti Europos bendrąjį viešųjų pirkimų dokumentą pagal šio įstatymo 50 straipsnyje nustatytus reikalavimus, o vykdant atvirą konkursą nurodoma, ar bus taikoma šio įstatymo 59 straipsnio 4 dalyje nurodyta galimybė pirmiausia vertinti tiekėjo pateiktą pasiūlymą, o vėliau tikrinti jo kvalifikaciją;

<...>

8) prekių, paslaugų ar darbų pavadinimas, kiekis (apimtis), su prekėmis teiktinų paslaugų pobūdis, prekių tiekimo, paslaugų teikimo ar darbų atlikimo terminai;

<...>

13) perkančiosios organizacijos siūlomos šalims sudaryti pirkimo sutarties sąlygos ir (arba) pirkimo sutarties projektas pagal šio įstatymo 87 straipsnyje nustatytus reikalavimus, jeigu jis yra parengtas. Jeigu ketinama sudaryti preliminariąją sutartį, pirkimo dokumentuose taip pat turi būti preliminariosios sutarties sąlygos ir (arba) preliminariosios sutarties projektas, jeigu jis yra parengtas;

<...>

19) pasiūlymų pateikimo termino pabaiga, vieta ir būdas;

<...>

4. Perkančioji organizacija pirkimo dokumentus rengia vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis. Pirkimo dokumentai turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių, kad tiekėjai galėtų pateikti pasiūlymus, o perkančioji organizacija – nupirkti tai, ko reikia.“

17 Šio įstatymo 40 straipsnyje „Paraiškos ir pasiūlymo pateikimas“ nustatyta:

„1. Perkančioji organizacija privalo nustatyti pakankamą paraiškų ir pasiūlymų pateikimo terminą, kad tiekėjai spėtų laiku ir tinkamai parengti ir pateikti paraiškas ir pasiūlymus. Toks terminas turi būti ne trumpesnis kaip šio įstatymo 60, 62, 65, 69, 74 straipsniuose nurodyti trumpiausi paraiškų ir pasiūlymų pateikimo terminai. Perkančioji organizacija, nustatydama šį terminą, privalo atsižvelgti į pirkimo sudėtingumą ir laiką, reikalingą paraiškoms ir pasiūlymams parengti.

<...>

3. Jeigu pasiūlymus galima parengti tik apsilankius paslaugų teikimo ar darbų atlikimo vietoje arba tik vietoje susipažinus su pirkimo dokumentuose nustatytais reikalavimais, perkančioji organizacija nustato ilgesnius, negu šio įstatymo 60, 62, 65, 69, 74 straipsniuose nustatyti, pasiūlymų pateikimo terminus, kad visi suinteresuoti tiekėjai turėtų galimybę susipažinti su visa pasiūlymui parengti reikalinga informacija.

4. Perkančioji organizacija privalo pratęsti pasiūlymų pateikimo terminus, kad visi pirkime norintys dalyvauti tiekėjai turėtų galimybę susipažinti su visa pasiūlymui parengti reikalinga informacija, šiais atvejais:

1) jeigu dėl kokių nors priežasčių papildoma su pirkimo dokumentais susijusi informacija būtų pateikiama likus mažiau kaip 6 dienoms, supaprastinto pirkimo atveju – 4 dienoms iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, nors šios informacijos buvo paprašyta laiku. Atviro konkurso, riboto konkurso, skelbiamų derybų pagreitintų procedūrų atvejais, kaip nustatyta šio įstatymo 60 straipsnio 3 dalyje, 62 straipsnio 7 dalyje, šis terminas yra 4 dienos, supaprastinto pirkimo pagreitintų procedūrų atvejais – 3 dienos;

2) jeigu buvo padaryta reikšmingų pirkimo dokumentų pakeitimų.

5. Perkančioji organizacija, pratęsdama pasiūlymų pateikimo terminą šio straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais, privalo atsižvelgti į informacijos ir pirkimo dokumentų pakeitimų svarbą. Jeigu papildomos informacijos nebuvo paprašyta laiku arba ji neturi esminės įtakos pasiūlymų parengimui, perkančioji organizacija pasiūlymų pateikimo termino gali nepratęsti.

<...>“

18 Minėto įstatymo 47 straipsnyje „Tiekėjo kvalifikacijos tikrinimas“ nustatyta:

„1. Perkančioji organizacija privalo išsiaiškinti, ar tiekėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas, todėl ji turi teisę skelbime apie pirkimą ar kituose pirkimo dokumentuose nustatyti būtinus kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimus ir šių reikalavimų atitiktį patvirtinančius dokumentus ar informaciją. Perkančiosios organizacijos nustatyti kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimai negali dirbtinai riboti konkurencijos, turi būti proporcingi ir susiję su pirkimo objektu, tikslūs ir aiškūs. Tikrinant tiekėjų kvalifikaciją, pasirinktinai atsižvelgiama į jų:

1) teisę verstis atitinkama veikla;

2) finansinį ir ekonominį pajėgumą;

3) techninį ir profesinį pajėgumą.

2. Perkančioji organizacija turi teisę pirkimo dokumentuose pareikalauti, kad tiekėjas turėtų teisę verstis ta veikla, kuri reikalinga pirkimo sutarčiai įvykdyti. Paslaugų pirkimo atveju ji gali pareikalauti, kad tiekėjai turėtų specialų leidimą arba būtų tam tikrų organizacijų nariai, jeigu tai privaloma norint teikti atitinkamas paslaugas savo kilmės šalyje.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 2018 m. spalio 7 d. perkančioji organizacija paskelbė tarptautinį atvirą pavojingų atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo konkursą.

20 Perkančioji organizacija, siekdama užkirsti kelią ekologinei nelaimei, šio skelbimo apie pirkimą 9 punkte nurodė, kad būtina skubiai likviduoti didelės rizikos objektą, kuriame buvo sandėliuojamos pavojingos atliekos, ir jas skubiai tvarkyti. Minėto skelbimo 11 punkte ji nurodė, kad šios atliekos buvo laikomos lauke irstančiose talpyklose, sudėtose ant žemės, taip pat keliais aukštais viena ant kitos ir veikiamose svorio. Be to, šiose atliekose buvo pavojingų cheminių medžiagų, prieinamų pašaliniams asmenims. Šios aplinkybės, perkančiosios organizacijos nuomone, pateisina pagreitintos procedūros taikymą ir pasiūlymų pateikimo termino sutrumpinimą.

21 Pagrindinėje byloje nagrinėjamo skelbimo apie pirkimą 23 punkte buvo nustatytos pajėgumų sąlygos, kurias konkurso dalyviai turėjo įvykdyti iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos. Perkančioji organizacija nurodė, kad tik pirmoje vietoje būsiantis konkurso dalyvis turės pateikti jo pajėgumus patvirtinančius dokumentus, nurodytus minėtame punkte pateiktoje lentelėje. Be to, jeigu konkurso dalyvio kvalifikacija dėl teisės verstis atitinkama veikla nebuvo tikrinama arba buvo tikrinama ne visa, konkurso dalyvis perkančiajai organizacijai įsipareigoja, kad pirkimo sutartį vykdys tik tokią teisę turintys asmenys.

22 Beje, vykdant pagrindinėje byloje nagrinėjamą pirkimą paslaugų teikėjams buvo suteikta galimybė prieš pateikiant pasiūlymą apžiūrėti atitinkamą teritoriją. Vis dėlto, kadangi prie didelės dalies konteinerių nebuvo galimybės prieiti ir nustatyti, kiek jie pripildyti, realus pavojingų atliekų kiekis nebuvo žinomas.

23 Perkančioji organizacija gavo keturis pasiūlymus. Vieną iš jų pateikė *Sanresa*, kaip Lietuvos įmonių laikinajai asociacijai vadovaujanti bendrovė. Šiame pasiūlyme buvo nurodyti du subrangovai, įsteigti atitinkamai Danijoje ir Čekijos Respublikoje.

24 2018 m. lapkričio 22 d. perkančioji organizacija *Sanresos* paprašė per 5 darbo dienas pateikti jos pasiūlymą paaiškinančius duomenis, *inter alia*, susijusius su atitinkamų atliekų tvarkymo operacijų pasiskirstymu tarp jos partnerių ir subrangovų, taip pat susijusius su informacija, kuriam iš šių subrangovų išduotas leidimas vykdyti tarptautinį atliekų vežimą.

25 2018 m. gruodžio 7 d. perkančioji organizacija nurodė *Sanresai*, kad, pirma, pagal Reglamentą Nr. 1013/2006 tarptautiniam atliekų vežimui reikia gauti išankstinį susijusių valstybių institucijų leidimą ir, antra, šio leidimo neturi nė vienas ieškovės pasitelktas ekonominės veiklos vykdytojas. Atsižvelgdama į tai, perkančioji organizacija leido *Sanresai* ištaisyti šiuos trūkumus iki 2018 m. gruodžio 17 d., suteikdama jai galimybę papildyti savo pasiūlymą arba pateikti naują subrangovų sąrašą.

26 2019 m. vasario 26 d. perkančioji organizacija vis dėlto nusprendė nutraukti pirkimo procedūrą, motyvuodama tuo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamo konkurso sąlygos nebuvo aiškios, o 2019 m. kovo 18 d. – atšaukti šį sprendimą. Kitą dieną ji raštu informavo *Sanresą*, kad suteikia jai 40 dienų terminą pateikti leidimą vykdyti tarptautinį atliekų vežimą arba pakeisti subrangovus.

27 2019 m. gegužės 21 d. perkančioji organizacija atmetė *Sanresos* pasiūlymą, motyvuodama, be kita ko, tuo, kad ji neturi pagal Reglamentą Nr. 1013/2006 reikalaujamo leidimo vykdyti tarptautinį atliekų vežimą, todėl neįrodė turinti teisę vykdyti atitinkamą veiklą.

28 2019 m. gegužės 30 d. *Sanresa* pateikė perkančiajai organizacijai pretenziją dėl jos pasiūlymo atmetimo; ji teigė, kad atitiko konkurso dalyvių kvalifikacijos reikalavimą, numatytą konkurso sąlygose. *Sanresos* manymu, šiose sąlygose nereikalauta su pasiūlymu pateikti leidimą vykdyti tarptautinį atliekų vežimą. Atmetus pretenziją, ji pareiškė ieškinį teisme; jis buvo atmestas tiek pirmojoje, tiek apeliacinėje instancijose. Tuomet ji pateikė kasacinį skundą Lietuvos Aukščiausiajam Teismui.

29 Šio teismo teigimu, iš esmės kyla klausimas dėl to, kaip kvalifikuoti konkurso sąlygą, pagal kurią konkurso dalyvis vykstant viešojo pirkimo procedūrai turi pateikti kompetentingų institucijų leidimą vykdyti tarptautinį atliekų vežimą pagal Reglamentą Nr. 1013/2006, nes šalys nesutaria dėl to, ar šioje sąlygoje nustatytas kvalifikacijos reikalavimas konkurso dalyviams, ar sutarties, kuri bus sudaryta, vykdymo sąlyga.

30 Minėtas teismas visų pirma pažymi, kad pagrindinės bylos šalys mano, jog pagal šią sąlygą aiškiai nereikalaujama, kad prie pasiūlymo būtų pridėtas kompetentingų institucijų leidimas vykdyti tarptautinį atliekų vežimą.

31 Be to, kaip ir *Sanresa*, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pareiga pateikti šį leidimą siejama ne su konkurso dalyvio kvalifikacija, o su sutarties vykdymu. Nors techninės specifikacijos turi būti pakankamai tikslios, kad konkurso dalyviai galėtų nustatyti sutarties dalyką, o perkančioji organizacija galėtų ją sudaryti, pastaroji netiksliai apibrėžė sutarties dalyką, t. y. išvežtinų pavojingų atliekų sudėtį ir jų kodą. Darytina prielaida, kad būtų neįmanoma pateikti visos šios informacijos pateikiant pasiūlymą.

32 Be to, situacija, kai perkančioji organizacija išsamiai neapibūdina sutarties dalyko, taip pat galėtų būti nesuderinama su Reglamentu Nr. 1013/2006, nes atliekų vežimo teisėtumas priklauso, be kita ko, nuo pradinių sąlygų, dėl kurių buvo suteiktas leidimas vežti, laikymosi. Konkrečiai kalbant, pagal šio reglamento 17 straipsnį reikalaujama, kad pranešimo procedūra būtų vykdoma iš naujo, jei visų pavojingų atliekų sudėtis ar tikrasis kiekis paaiškėtų vykdant sutartį.

33 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad šis reglamentas, ypač jo 11 straipsnio 1 dalies b punktas, išsiuntimo, paskirties ir tranzito valstybių kompetentingoms institucijoms suteikia didelę diskreciją pareikšti, būtent dėl priežasčių, grindžiamų nacionalinės teisės aktais arba viešąja tvarka, prieštaravimus dėl šalintinų ar panaudotinų atliekų vežimo. Taigi yra didelė rizika, kad asmuo, su kuriuo sudaryta atliekų vežimo sutartis, teisiškai negalės jos vykdyti. Atsižvelgiant į tai, tam teismui kyla abejonių, ar leidimo neišdavimo rizika turėtų būti perkelta perkančiosioms organizacijoms, atrinksiančioms viešojo pirkimo laimėtoją ir sudarysiančioms su juo sutartį.

34 Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagrindinėje byloje aptariama perkančioji organizacija, skelbimo apie pirkimą sąlygų 23.1.2 punkte (jis suformuluotas taip pat kaip Viešųjų pirkimų įstatymo 35 straipsnio 2 dalies 3 punktas) numatydama, kad „jeigu tiekėjo kvalifikacija dėl teisės verstis atitinkama veikla nebuvo tikrinama arba tikrinama ne visa apimtimi, tiekėjas perkančiajai organizacijai įsipareigoja, kad pirkimo sutartį vykdys tik tokią teisę turintys asmenys“, įtvirtino sąlygą, susijusią su dalyvių pajėgumu vykdyti sutartį.

35 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad iki 2017 m. viešojo pirkimo dokumentuose apskritai nebūdavo numatomi konkurso dalyvių teisės verstis veikla reikalavimai, todėl tiekėjui tekdavo atsakomybė pagal pirkimo objekto apibrėžtį ir kitas techninės specifikacijos nuostatas įvertinti visus reikalingus turėti sertifikatus, leidimus, atestatus ir kitus panašaus pobūdžio specialios teisės turėjimą įrodančius dokumentus.

36 Tas teismas patikslina, kad nuo tada, kai buvo priimtas 2017 m. vasario 14 d. sprendimas, kuriuo pakeista ligtolinė jurisprudencija, jo manymu, perkančiosios organizacijos negali atmesti pasiūlymų dėl to, kad jie neatitinka reikalavimų, kurie nebuvo paskelbti viešai, net jei šie reikalavimai kyla pagal imperatyvias teisės normas. Be to, jei specialiuose įstatymuose nustatyti reikalavimai, susiję su teise vykdyti atitinkamą veiklą, nebuvo aiškiai nurodyti pirkimo sąlygose ir konkurso dalyviai jų neatitinka, jie turi galėti ištaisyti savo pasiūlymo trūkumus, o tai apima galimybę net ir pasibaigus pasiūlymų pateikimo terminui paskirti naują partnerį arba subrangovą vykdyti sutartį.

37 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, kad Viešųjų pirkimų įstatyme, kuriuo perkelta Direktyva 2014/24, Lietuvos teisės aktų leidėjas siekė išvengti, kad perkančiosios organizacijos galėtų atmesti pasiūlymus dėl to, kad konkurso dalyviai neturi pajėgumų, nors pirkimo dokumentuose nebuvo aiškiai nurodytos pajėgumų sąlygos. Šiuo tikslu jis nurodo, kad Viešųjų pirkimų įstatymo 35 straipsnio 2 dalies 3 punkte nuo šiol aiškiai nurodyta, kad perkančiosios organizacijos turi teisę netikrinti (arba tikrinti ne visa apimtimi) aptariamo tiekėjų pajėgumo.

38 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimų, ar tokia perkančiosioms organizacijoms palikta neribota teisė netikrinti konkurso dalyvių teisės verstis atitinkama veikla turėjimo atitinka skaidrumo ir teisėtų lūkesčių principus bei racionalaus viešųjų pirkimų procedūrų atlikimo praktiką.

39 Šiomis aplinkybėmis Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 2 dalis, 56 straipsnio 1 dalies b punktas ir 2 pastraipa, 58 straipsnio 1 dalies a punktas, šio straipsnio 2 dalies 2 pastraipa, Reglamento Nr. 1013/2006 3–6 straipsniai ir kitos jo nuostatos (kartu ar atskirai, bet jomis neapsiribojant) turi būti aiškinami taip, kad ūkio subjektui išduodamas leidimas, reikalingas atliekoms iš vienos Europos Sąjungos valstybės narės į kitą vežti, kvalifikuotinas kaip paslaugų sutarties vykdymo, o ne teisės verstis veikla reikalavimas?

2. Jei pirmiau nurodytas leidimas vežti atliekas laikytinas tiekėjų atrankos kriterijumi (tinkamumu verstis profesine veikla), ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 pastraipose įtvirtinti skaidrumo ir sąžiningos konkurencijos principai, 58 straipsnio 1 dalies a punktas, šio straipsnio 2 dalies 2 pastraipa, SESV 26 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos laisvo asmenų, prekių ir paslaugų judėjimo laisvės, Reglamento Nr. 1013/2006 7–9 straipsniai (kartu ar atskirai, bet jais neapsiribojant) turi būti aiškinami ir taikomi taip, kad viešojo atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo sąlygomis, ypač dėl pasiūlymų pateikimo terminų, nacionaliniams ar užsienio ūkio tiekėjams, siekiantiems atliekas gabenti per Europos Sąjungos valstybių narių sienas, turi būti sudarytos sąlygos nevaržomai dalyvauti tokiuose pirkimuose, *inter alia*, jiems turi būti leidžiama pateikti pirmiau nurodytą leidimą, išduotą vėlesne data, nei galutinis pasiūlymų pateikimo terminas?

3. Jei pirmiau nurodytas leidimas vežti atliekas pagal Direktyvos 2014/24 49 straipsnį ir V priedo C dalies 17 punktą, 70 straipsnį laikytinas viešojo pirkimo sutarties vykdymo reikalavimu, ar šios direktyvos 18 straipsnyje įtvirtinti viešių pirkimų principai ir 56 straipsnyje nurodyta bendroji sutarčių skyrimo tvarka turėtų būti aiškinami taip, kad viešojo pirkimo procedūrų metu dalyvio, nepateikusio aptariamo leidimo, pasiūlymas negali būti atmestas?

4. Ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnio nuostatos, 56 straipsnio 1 dalies b punktas, 58 straipsnio 1 dalies a punktas, šio straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad jiems prieštarauja toks nacionalinis teisinis reguliavimas, pagal kurį perkančiosioms organizacijoms suteikiama teisė viešojo pirkimo dokumentuose iš anksto nustatyti pasiūlymų vertinimo tvarką, pagal kurią tiekėjų teisė verstis veikla (tinkamumas vykdyti profesinę veiklą) bus tikrinama iš dalies arba visai nebus tikrinama, nors tokios teisės turėjimas yra būtina teisėto viešojo pirkimo sutarties vykdymo sąlyga ir apie tokios teisės poreikį perkančiosios organizacijos gali žinoti iš anksto?

5. Ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnio nuostatos, 42 straipsnio 1 dalies 1 pastraipa, Reglamento Nr. 1013/2006 2 straipsnio 35 punktas, 5 ir 17 straipsniai ir kitos jo nuostatos turėtų būti aiškinami taip, kad atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo atveju perkančiosios organizacijos gali teisėtai įsigyti tokias paslaugas tik tokiu atveju, jei viešojo pirkimo dokumentuose jos aiškiai ir tiksliai apibrėžia atliekų kiekį, sudėtį ir kitas svarbias sutarties vykdymo sąlygas (pavyzdžiui, pakavimą)?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

40 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 2 dalis, 58 ir 70 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad vykdant viešojo atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo sutarties sudarymo procedūrą ekonominės veiklos vykdytojo, ketinančio vežti atliekas iš vienos valstybės narės į kitą, pareiga turėti pagal, be kita ko, Reglamento Nr. 1013/2006 2 straipsnio 35 punktą ir 3 straipsnį su tokiu vežimu susijusių valstybių kompetentingų institucijų išduotą leidimą yra teisės verstis veikla ar šios sutarties vykdymo sąlyga.

41 Visų pirma, iš Direktyvos 2014/24 56 straipsnio 1 dalies b punkto, 57 ir 58 straipsnių matyti, kad perkančiosios organizacijos kaip dalyvavimo viešojo pirkimo procedūroje sąlygas gali nustatyti tik kokybinės atrankos kriterijus. Kaip matyti iš šios direktyvos 58 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, šie kriterijai yra nurodyti šio straipsnio 2–4 dalyse ir susiję su tinkamumu vykdyti profesinę veiklą, ekonomine ir finansine būkle, taip pat su techniniais ir profesiniais pajėgumais.

42 Nagrinėjamu atveju reikia nustatyti, ar pareiga gauti kompetentingų institucijų leidimą vykdyti pavojingų atliekų vežimą iš vienos valstybės narės į kitą, kaip reikalauta vykdant pagrindinėje byloje nagrinėjamą pirkimą, gali būti siejama su viena iš trijų minėtos direktyvos 58 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a–c punktuose išvardytų ir šio straipsnio 2–4 dalyse sukonkretintų kokybinės atrankos kriterijų kategorijų.

43 Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 2 dalyje, kurioje aptartas ekonominės veiklos vykdytojo tinkamumas vykdyti su atitinkama viešojo pirkimo sutartimi susijusią veiklą, numatyta, kad perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai būtų įregistruoti viename iš jų įsisteigimo valstybėje narėje esančių profesijų arba verslo registrų. Be to, jeigu viešojo paslaugų pirkimo procedūrose iš ekonominės veiklos vykdytojų reikalaujama turėti konkretų leidimą arba būti konkrečios organizacijos nariais, kad jie savo kilmės šalyje galėtų teikti atitinkamą paslaugą, perkančioji organizacija gali reikalauti, kad jie įrodytų, jog turi tokį leidimą arba yra konkrečios organizacijos nariai.

44 Pareiga gauti atitinkamų kompetentingų institucijų leidimą, kad būtų galima vežti atliekas iš vienos valstybės narės į kitą, negali būti prilyginta nei reikalavimui būti įregistruotam valstybės narės profesijų arba verslo registre, nei reikalavimui turėti specialų leidimą arba būti konkrečios organizacijos nariu.

45 Taigi atrodo, kad pareiga gauti tokį leidimą nėra susijusi su tinkamumu užsiimti profesine veikla, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 58 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punktą.

46 Ši pareiga taip pat nesusijusi su ekonominės veiklos vykdytojo ekonomine ir finansine būkle, kaip tai suprantama pagal tos pačios direktyvos 58 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos b punktą.

47 Taip pat kyla klausimas, ar ši pareiga gali būti susijusi su techniniais ir profesiniais pajėgumais, kaip tai suprantama pagal šios nuostatos c punktą. Direktyvos 2014/24 58 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad perkančiosios organizacijos gali ekonominės veiklos vykdytojų dalyvavimą viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūroje sieti su reikalavimu, kad jie turėtų sutarčiai įvykdyti pagal atitinkamą kokybės standartą būtinus žmogiškuosius ir techninius išteklius ir patirtį. Jos visų pirma gali reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai turėtų pakankamai patirties, kurią įrodytų tinkamomis rekomendacijomis, gautomis dėl praeityje įvykdytų sutarčių.

48 Taigi kandidato arba dalyvio techninių ir profesinių pajėgumų vertinimas grindžiamas, be kita ko, retrospektyviu vykdant ankstesnes sutartis ekonominės veiklos vykdytojų įgytos patirties vertinimu, kaip matyti iš dviejų nuorodų į patirtį šios direktyvos 58 straipsnio 4 dalyje.

49 Vadinasi, pareiga gauti atitinkamų kompetentingų institucijų leidimą, kad būtų galima vežti atliekas iš vienos valstybės narės į kitą, taip pat nepatenka į kandidato ar dalyvio techninių ir profesinių pajėgumų sąvoką, kaip ji suprantama pagal minėtos direktyvos 58 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punktą.

50 Šio vertinimo negali paneigti aplinkybė, kad pagal Direktyvos 2014/24 XII priedo II dalies g punktą ekonominės veiklos vykdytojams leidžiama patvirtinti savo techninį pajėgumą nurodant aplinkosaugos vadybos priemones, kurias jie galės taikyti vykdydami nagrinėjamą sutartį. Šioje nuostatoje numatytos aplinkosaugos vadybos priemonės iš tiesų yra priemonės, kurias ekonominės veiklos vykdytojas ketina taikyti savanoriškai.

51 Antra, šios direktyvos 70 straipsnyje „Sutarčių įvykdymo sąlygos“ nustatyta, kad perkančiosios organizacijos gali nustatyti specialias sąlygas, susijusias su sutarties įvykdymu, jei jos susietos su sutarties dalyku, kaip apibrėžta jos 67 straipsnio 3 dalyje. Tos sąlygos gali apimti ekonominius, su inovacijomis susijusius, aplinkosaugos, socialinius ar su užimtumu susijusius aspektus.

52 Šiuo klausimu darytina išvada, kad Reglamento Nr. 1013/2006 3–6 straipsniuose numatyta pareiga gauti išsiuntimo, tranzito ir paskirties valstybių kompetentingų institucijų leidimą yra susijusi su sutarties vykdymu. Iš tiesų ja siekiama nustatyti specialias sąlygas, kurios skirtos atsižvelgti į su aplinkos apsauga susijusias paskatas ir kurių reikia laikytis eksportuojant atliekas į kitą valstybę. Taigi šis reikalavimas gali būti veiksmingai taikomas tik ekonominės veiklos vykdytojams, kurie ketina eksportuoti atliekas į kitą valstybę.

53 Be to, nustatydama šią pareigą perkančioji organizacija įvykdo Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 2 dalies reikalavimus, pagal kuriuos valstybės narės imasi tinkamų priemonių siekdamos užtikrinti, kad vykdydami viešojo pirkimo sutartis ekonominės veiklos vykdytojai laikytųsi aplinkos srityje taikytinų pareigų, nustatytų Europos Sąjungoje teisėje.

54 Galiausiai neatrodo, kad tai, jog minėta pareiga laikoma „sutarties įvykdymo sąlyga“, galėtų pakenkti pagrindinėje byloje nagrinėjamos sutarties vykdymui. Iš tiesų tai, kad ekonominės veiklos vykdytojas jau vykdė veiklą, labai panašią į tą, dėl kurios sudaryta nagrinėjama sutartis, leidžia manyti, kad jis pajėgus užtikrinti sutarties vykdymą. Be to, kaip savo rašytinėse pastabose pažymėjo Europos Komisija, perkančioji organizacija galėjo apsisaugoti nuo sutarties neįvykdymo rizikos, apibrėždama atrankos kriterijus, galinčius sumažinti leidimo neišdavimo riziką, be kita ko, deramai įvertindama ankstesnę patirtį, susijusią su pavojingų atliekų vežimu.

55 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2014/24 18 straipsnio 2 dalis, 58 ir 70 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad vykdant viešojo atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo sutarties sudarymo procedūrą ekonominės veiklos vykdytojo, ketinančio vežti atliekas iš vienos valstybės narės į kitą, pareiga turėti pagal Reglamento Nr. 1013/2006 2 straipsnio 35 punktą ir 3 straipsnį su tokiu vežimu susijusių valstybių kompetentingų institucijų išduotą leidimą yra šios sutarties vykdymo sąlyga.

Dėl antrojo klausimo

56 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, nereikia atsakyti į antrąjį klausimą.

Dėl trečiojo klausimo

57 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 70 straipsnis, siejamas su šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama atmesti konkurso dalyvio pasiūlymą vien dėl to, kad jį pateikdamas jis neįrodė, jog atitinka atitinkamos sutarties vykdymo sąlygą.

58 Direktyvos 2014/24 70 straipsnyje numatyta, kad sutarties vykdymo sąlygos turi būti nurodytos kvietime dalyvauti konkurse arba pirkimo dokumentuose.

59 Nagrinėjamu atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, pirma, kad perkančioji organizacija negalėjo įvertinti tikslaus tvarkytinų pavojingų atliekų kiekio ir, antra, kad pagrindinės bylos šalys neginčija, jog jokiame pirkimo dokumente aiškiai nereikalauta, kad prie pasiūlymo būtų pridėtas kompetentingų institucijų leidimas vykdyti tarptautinį atliekų vežimą.

60 Vis dėlto, nors perkančioji organizacija iš principo turi nurodyti vykdymo sąlygą kvietime dalyvauti konkurse arba pirkimo dokumentuose, tokios nuorodos nepateikimas negali lemti sutarties sudarymo procedūros pažeidimo, jeigu nagrinėjamos sutarties vykdymo sąlyga aiškiai nustatyta Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose su sutartimi susijusią veiklą, ir išplaukia iš ekonominės veiklos vykdytojo pasirinkimo nevykdyti sutarties valstybės, kurioje yra perkančioji organizacija, teritorijoje.

61 Pagal Reglamento Nr. 1013/2006 4 straipsnį ekonominės veiklos vykdytojas, ketinantis vežti šio reglamento 3 straipsnio 1 dalies a arba b punktuose nurodytas atliekas, išsiuntimo kompetentingai institucijai turi pateikti, be kita ko, pranešimo ir judėjimo dokumentus, sutartį, sudarytą su gavėju, kuriam bus pavesta atlikti atliekų panaudojimo ar šalinimo operacijas, ir finansinę garantiją arba lygiavertį draudimą. Taigi šios nuostatos leidžia manyti, kad konkurso dalyvis turi turėti išsamią informaciją apie atliekų kiekį ir sudėtį, vežimo maršrutą ir transporto priemones, kurios bus naudojamos šiam tikslui.

62 Be to, pagal Direktyvos 2014/24 58 straipsnį dalyvis, kad jam būtų leista dalyvauti viešojo pirkimo procedūroje, privalo įrodyti, kad pateikdamas savo pasiūlymą atitinka šios direktyvos 58 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a–c punktuose išvardytus kokybinės atrankos kriterijus. Vis dėlto jis gali laukti, kol su juo bus sudaryta sutartis, kad įrodytų, jog atitinka sutarties vykdymo sąlygas. Iš tiesų kokybinės atrankos kriterijai suteikia perkančiajai organizacijai galimybę leisti dalyvauti konkurse tik tiems ekonominės veiklos vykdytojams, kurių techniniai ir profesiniai pajėgumai, pagrįsti naujausia patirtimi, rodo, kad jie galės vykdyti nagrinėjamą sutartį, prireikus gaudami reikiamus leidimus ar transporto priemones. Be to, tai, kad dalyviai turi įvykdyti visas sutarties vykdymo sąlygas nuo pat jų pasiūlymo pateikimo, yra perteklinis reikalavimas, todėl gali atgrasyti šiuos ekonominės veiklos vykdytojus dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose, ir taip gali būti pažeisti minėtos direktyvos 18 straipsnio 1 dalyje užtikrinami proporcingumo ir skaidrumo principai.

63 Šiomis aplinkybėmis į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2014/24 70 straipsnis, siejamas su šios direktyvos 18 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama atmesti konkurso dalyvio pasiūlymą vien dėl to, kad jį pateikdamas jis neįrodė, jog atitinka atitinkamos sutarties vykdymo sąlygą.

Dėl ketvirtojo klausimo

64 Ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnis, 56 straipsnio 1 dalies pirmosios pastraipos b punktas, 58 straipsnio 1 dalies a punktas ir 58 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias perkančiosioms organizacijoms suteikiama teisė viešojo pirkimo dokumentuose iš anksto nustatyti pasiūlymų vertinimo tvarką, pagal kurią dalyvių tinkamumas vykdyti su sutartimi susijusią veiklą bus tikrinamas arba netikrinamas, nors tinkamumas yra būtina teisėto viešojo pirkimo sutarties vykdymo sąlyga ir apie tai perkančioji organizacija turi žinoti prieš parengdama pirkimo dokumentus.

65 Šis klausimas grindžiamas prielaida, kad ekonominės veiklos vykdytojų, ketinančių vežti atliekas iš vienos valstybės narės į kitą, pareiga pagal Reglamento Nr. 1013/2006 2 straipsnio 35 punktą ir 3 straipsnį turėti atitinkamų kompetentingų institucijų leidimą yra kokybinės atrankos kriterijus, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/24 58 straipsnį.

66 Kadangi, kaip matyti iš atsakymo į pirmąjį klausimą, ši pareiga turi būti kvalifikuojama kaip sutarties vykdymo sąlyga, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 70 straipsnį, į ketvirtąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl penktojo klausimo

67 Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 18 straipsnis ir 42 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa turi būti aiškinami taip, kad atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo atveju perkančiosios organizacijos gali teisėtai įsigyti tokias paslaugas tik tokiu atveju, jei viešojo pirkimo dokumentuose jos aiškiai ir tiksliai apibrėžia atliekų kiekį, sudėtį ir kitas svarbias sutarties vykdymo sąlygas.

68 Nacionalinio teismo klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, pateiktiems vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam procesui, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus. Teisingumo Teismo funkcija nagrinėjant prašymus priimti prejudicinį sprendimą yra padėti vykdyti teisingumą valstybėse narėse, o ne patarti bendrais ar hipotetiniais klausimais (šiuo klausimu žr. 2017 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Archus ir Gama*, C-131/16, EU:C:2017:358, 41–43 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

69 Be to, kad šis klausimas suformuluotas abstrakčiai ir apibendrintai, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra minimalių paaiškinimų, kurie leistų nustatyti ryšį tarp šio klausimo ir ginčo pagrindinėje byloje.

70 Šiomis aplinkybėmis šis klausimas yra hipotetinis ir todėl nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

71 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

1. **2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB, 18 straipsnio 2 dalis, 58 ir 70 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad vykdant viešojo atliekų tvarkymo paslaugų pirkimo sutarties sudarymo procedūrą ekonominės veiklos vykdytojo, ketinančio vežti atliekas iš vienos valstybės narės į kitą, pareiga turėti pagal 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo 2 straipsnio 35 punktą ir 3 straipsnį su tokiu vežimu susijusių valstybių kompetentingų institucijų išduotą leidimą yra šios sutarties vykdymo sąlyga.**

2. Direktyvos 2014/24 70 straipsnis, siejamas su jos 18 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama atmesti konkurso dalyvio pasiūlymą vien dėl to, kad jį pateikdamas jis neįrodė, jog atitinka atitinkamos sutarties vykdymo sąlygą.

Piçarra Šváby Jürimäe

Paskelbta 2021 m. liepos 8 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris
A. Calot Escobar

Devintosios kolegijos pirmininkas
N. Piçarra